Lietas arhīva Nr. C-1622-20/4
ECLI:LV:RVPT:2020:1113.C30604919.6.S

PAPILDSPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2020.gada 13.novembrī

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa,
tiesnese Z. Studente,
rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ pārstāvja /pers. B/ pieteikumu par papildsprieduma taisīšanu civillietā /pers. A/, personas kods /personas kods/, prasībā pret SIA"SM Fashion", reģistrācijas Nr. 40103247069, par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā, darba samaksas un morālā kaitējuma piedziņu.

Aprakstošā daļa

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa ar 2020.gada 24.septembra spriedumu (turpmāk – Spriedums) nolemts noraidīt /pers. A/, personas kods /personas kods/, (turpmāk – Prasītājs) prasību pret SIA"SM Fashion", reģistrācijas Nr. 40103247069, (turpmāk – Atbildētājs) par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā, darba samaksas un morālā kaitējuma piedziņu.

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā Sprieduma pārsūdzēšanas terminā saņemts Prasītāja pārstāvja /pers. B/ pieteikums par papildsprieduma taisīšanu (turpmāk – Pieteikums).

Pieteikumā norādīts, ka 2019.gada 21.augustā Prasītājs saskaņā ar Civilprocesa likuma 74.panta trešo daļu, reaģējot uz Atbildētaja rīcību, papildināja prasību ar jaunu prasījumu saistītu prasījumu – 7) uzlikt pienākumu Atbildētājam 20 dienu laika no sprieduma stāšanās spēkā dienas atsaukt Prasītāja godu un cieņu aizskarošo ziņu – /pers. A/ ir veicis zādzību atbildētājas veikalā, atsaukt un apmainīt dokumentus, kuros šī ziņa ietverta, pret tādiem, kuros šī ziņa – /pers. A/ ir veicis zādzību Atbildētāja veikalā – nav, un piedzīt no Atbildētāja par labu Prasītājam morālā kaitējuma kompensāciju 500 EUR.

Kā tas ir redzams no lietas materiāliem par šo prasījumu lietas dalībnieki ir iesnieguši pierādījumus un devuši paskaidrojumus, gan rakstveidā, gan mutvārdos, taču tiesa par šo prasījumu nav izspriedusi spriedumā.

Līdz ar to tiesai par šo prasījumu ir jātaisa papildspriedums.

Civilprocesa likuma 201.panta trešajā daļā noteikts, ka par papildsprieduma jautājuma izskatīšanas laiku un vietu tiesa paziņo lietas dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis tam, lai izlemtu jautājumu par papildsprieduma taisīšanu.

Par jautājuma izskatīšanu rakstveida procesā pusēm paziņots likumā noteiktajā kārtībā.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka Prasītāja prasība pret Atbildētāju daļā par pienākuma uzlikšanu Atbildētājam 20 dienu laika no sprieduma stāšanās spēkā dienas atsaukt Prasītāja godu un cieņu aizskarošo ziņu – /pers. A/ ir veicis zādzību Atbildētāja veikalā, atsaukt un apmainīt dokumentus, kuros šī ziņa ietverta, pret tādiem, kuros šī ziņa – /pers. A/ ir veicis zādzību Atbildētāja veikalā – nav, un morālā kaitējuma kompensācijas 500 EUR apmērā piedziņu, ir nepamatota un noraidāma.

Civilprocesa likuma 201.panta pirmā daļa noteic, ka tiesa, kas taisījusi lietā spriedumu, ir tiesīga pēc savas iniciatīvas vai lietas dalībnieka pieteikuma taisīt papildspriedumu, ja 1) nav taisīts spriedums par kādu no prasījumiem, par kuru lietas dalībnieki iesnieguši pierādījumus un devuši paskaidrojumus; 2) tiesa nav noteikusi piespriestās summas apmēru, mantu, kas jānodod, darbības, kas jāizpilda, vai tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 33.panta pirmajā daļā noteiktajam tiesāšanās izdevumi ir tiesas izdevumi un ar lietas vešanu saistītie izdevumi. Minētā panta otrā daļā noteikts, ka tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi. Minētā panta trešajā daļā noteikts, ka ar lietas vešanu saistītie izdevumi ir izdevumi par advokāta palīdzību, izdevumi sakarā ar ierašanos uz lietas sēdēm, ar pierādījumu savākšanu saistītie izdevumi, izdevumi par valsts nodrošināto juridisko palīdzību, izdevumi par tulka palīdzību tiesas sēdē.

Spriedumā norādīts, ka Prasītājs lūdz piedzīt no Atbildētāja morāla kaitējuma atlīdzību 5000 EUR apmērā.

Tiesa secinājusi, ka lietā nav pierādījumu, kas liecinātu, ka no Atbildētāja puses būtu pieļauta kāda neatļauta prettiesiska darbība, kuras rezultātā Prasītājam būtu nodarīts morālais kaitējums. Tiesa lietā ir arī nodibinājusi, ka darba līguma uzteikums ir noticis ievērojot Darba likuma noteikumus un nav konstatējama Atbildētāja prettiesiska rīcība, līdz ar to atzīstams, ka arī prasījums daļā par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu nav pamatots un ir noraidāms.

Spriedumā nav vērtēts Prasītāja 2019.gada 21.augustā iesniegtais prasības papildinājums – prasījums uzlikt par pienākumu Atbildētājam 20 dienu laika no sprieduma stāšanās spēkā dienas atsaukt Prasītāja godu un cieņu aizskarošo ziņu – /pers. A/ ir veicis zādzību Atbildētāja veikalā, atsaukt un apmainīt dokumentus, kuros šī ziņa ietverta, pret tādiem, kuros šī ziņa – /pers. A/ ir veicis zādzību Atbildētāja veikalā – nav, un piedzīt no Atbildētāja par labu Prasītājam morālā kaitējuma kompensāciju 500 EUR.

Prasītājs pieteikumā norāda, ka 2019.gada 14.augustā Atbildētāja pārstāvis tiesā iesniedza paskaidrojumus, kurā norādīja, ka 2019.gada 10.maijā Prasītājs Atbildētāja veikalā veicis zādzību. Analoģiskas ziņas Atbildētājs ir izplatījis visiem saviem darbiniekiem un citām personām (nenosakāmam personu lokam). Norāda, ka minētā Atbildētāja izplatītā ziņa ir nepatiesa. Atbildētājs ir izplatījis nepatiesu ziņu, ka Prasītājs ir vainojams noziedzīgā un krimināli sodāmā darbībā. Prasītājam nav zināms, ka Atbildētājs būtu vērsies kompetentā iestādē ar lūgumu Prasītāju atzīt par vainojamu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, un veikt šādu faktu pārbaudi kriminālprocesuālajās normās paredzētā kārtībā. Līdz ar šādi nepatiesi fakti, un šādu faktu izplatīšana vērtējama kā nevainīguma prezumpcijas pārkāpums. Turklāt, apstāklis, ka Atbildētājs, pēc tās norādītā, zādzības konstatēšanas brīdī nemaz nav vēlējies vērsties kompetentās iestādes un uzskatījis, ka ir notikusi zādzība. Atzinums noziedzīga nodarījuma izdarīšanā nedrīkst būt izteikts nekādā formā, ja to nav konstatējušas kompetentās tiesību sargājošās institūcijas.

Prasītājs prasījumu pamatojis ar Civillikuma 1635.pantu, 2352.pantu un 2352.[1]pantu.

No Civillikuma 2352.[1]pants pantā ietverto normu gramatiskā tulkojuma izriet, ka pamats uz civiltiesisko aizsardzību saskaņā ar šo tiesību normu

rodas, ja par personu ir izplatītas nepatiesas, godu un cieņu aizskarošas ziņas. Ja strīda faktiskais sastāvs neatbilst vismaz vienam no iepriekš minētajiem kritērijiem, nav iemesla uz izspriežamo gadījumu attiecināt tiesiskās sekas, kas izriet no Civillikuma 2352.[1]panta. Savukārt gadījumi, kuros aizskaroši izteikumi: 1) pauž viedokli, 2) nav publiskoti (izteikti vienīgi aizskartajai personai), Civillikuma 2352.[1]panta regulējuma jomā neietilpst.

"Likumdevējs ziņu izplatīšanu noteicis kā obligātu kritēriju civiltiesiskai atbildībai goda un cieņas aizskāruma gadījumā. [..] Ievērojot minēto, nav dibināta iemesla uzskatīt, ka Civillikuma 2352.[1]panta normu tiesiskais sastāvs aptver arī tādus gadījumus, kad indivīda godu un cieņu aizskaroši izteikumi neiziet ārpus aizskārēja un aizskartās personas saziņas ietvara, proti, minētās normas nav tulkojamas paplašināti" (sk. Senāta Civillietu departamenta 2018.gada 27.jūnija spriedumu lietā Nr. SKC-159/2018).

Atklājot Civillikuma 2352.[1]panta saturu, arī judikatūrā un tiesību doktrīnā atzīts, ka aizskarošam izteikumam ir jābūt ziņai, kura ir izplatīta, tas ir, darīta zināma ne tikai adresātam, bet vēl nenoteiktam personu lokam, un tādējādi sabiedrībā radīts iespējamais konkrētās personas reputācijas aizskārums" (sk. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. – R.: Mans īpašums, 2000, 635. – 636.lpp., Augstākās tiesas 2003. - 2004.gada tiesu prakses apkopojuma ,,Tiesu prakse lietās par personas goda un cieņas civiltiesisko aizsardzību" 21.lpp.). Tādejādi secināms, ka minētās likuma normas izpratnē jēdziens "izplatīt" nozīmē publiskot kādu informāciju tādā veidā, ka tās saturs tiek izpausts jebkuram nejaušam šīs ziņas interesantam nevis tikai konkrētam tās adresātam. Vēršanās ar iesniegumu valsts iestādē nav uzskatāma par konkrētajā dokumentā ietverto ziņu izplatīšanu (sk. Senāta Civillietu departamenta 2017.gada 28.novembra spriedumu lietā Nr. SKC184/2017).

Tiesa no Atbildētāja lietā iesniegtajiem pierādījumiem – Valsts policijas paziņojuma par kriminālprocesa uzsākšanu par preces zādzības faktu 2019.gada 10.maijā ap plkst. 16.30 SIA SM Fashion" un 2019.gada 10.maijā sastādīto aktu Nr.01.05/2019, kura situācijas aprakstā norādīts, ka Prasītājs, ejot prom no veikala, starp personīgām mantām no veikala iznesa maku, un nevarēja pierādīt tā iegādes dokumentus, secina, ka Atbildētājs ir vērsies kompetentā iestādē ar lūgumu Prasītāju atzīt par vainojamu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, veikt šādu faktu pārbaudi kriminālprocesuālajās normās paredzētā kārtībā, un Valsts policijā ir uzsākts kriminālprocess Nr.11092112219 pēc Krimināllikuma 180.panta pirmās daļas par SIA "SM Fashion" piederošās preces zādzības faktu 2019.gada 10.maijā ap plkst. 16.30, Rīgā, Duntes ielā 19a.

Tiesa atzīst, ka Atbildētāja rīcība, kas saistīta ar vēršanos Valsts policijā, nav atzīstama par godu un cieņu aizskarošu rīcību, bet liecina vienīgi par to, ka Atbildētājs ir izmantojis likumā paredzētās tiesības vērsties valsts iestādē – Valsts policijā ar iesniegumu. Tāpat Atbildētāja darbībās nav konstatējamas tādas darbības, kas būtu kvalificējamas kā ziņu izplatīšana Civillikuma 2352.[1]panta izpratnē. Lietā nav pierādījumu, ka Atbildētājs būtu izplatījis visiem saviem darbiniekiem un citām personām (nenosakāmam personu lokam) ziņas par vēršanos Valsts policijā saistībā a r uzsākto kriminālprocesu Nr.11092112219 pēc Krimināllikuma 180.panta pirmās daļas par SIA "SM Fashion" piederošās preces zādzības faktu 2019.gada 10.maijā ap plkst. 16.30, Rīgā, Duntes ielā 19a. Turklāt arī lietā pieaicinātie liecinieki neliecināja, ka viņu rīcībā būtu šāda informāciju.

Ņemot vērā minēto, Prasītāja prasība par pienākuma uzlikšanu Atbildētājam 20 dienu laika no sprieduma stāšanās spēkā dienas atsaukt Prasītāja godu un cieņu aizskarošo ziņu – /pers. A/ ir veicis zādzību Atbildētāja veikalā, atsaukt un apmainīt dokumentus, kuros šī ziņa ietverta, pret tādiem, kuros šī ziņa – /pers. A/ ir veicis zādzību Atbildētāja veikalā – nav, ir nepamatota un noraidāma.

Atbilstoši tiesību teorijai morālais kaitējums nozīmē negatīvas izmaiņas cilvēka psihē, kas izpaužas cilvēka fiziskās vai garīgās ciešanās. Morālais kaitējums kā ciešanas nozīmē, ka konkrēta rīcība iespaido cietušā apziņu un rada cietušajam kādu noteiktu fizisku reakciju. Pārdzīvojuma pamatā var būt bailes, kauns, pazemojums vai cits psiholoģiskā aspektā negatīvs cilvēka stāvoklis. Jebkura prettiesiska darbība vai bezdarbība var radīt dažādas pakāpes ciešanas un pilnīgi vai daļēji liegt cilvēkam psihisko labsajūtu. Viena no galvenajām morālā kaitējuma īpatnībām ir tāda, ka negatīvās izmaiņas notiek cietušā apziņā un to izpausmes forma lielā mērā ir atkarīga no katra cilvēka psihes. Atbildība rodas tikai pret cietušo un, nosakot naudas kompensāciju par morālo kaitējumu, vērā ņemama kaitējuma esamība vai ciešanas, kas saistītas ar personas mantisko tiesību un labumu samazinājumu, prettiesiskā rīcība (darbība vai bezdarbība), kuras rezultātā radies kaitējums, šīs personas vaina, cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem. (G.Kuzmane, zvērināta advokāta palīdze, Jurista vārds, 2002.gada 12.februāris).

Tiesību teorijā atzīts, ka zaudējumu piedziņas prasības apmierināšanai nepieciešams konstatēt zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumus – 1) personas prettiesiska darbība vai bezdarbība; 2) personas vaina; 3) zaudējumu esamība un to konkrēts apmērs; 4) cēloņsakarība starp prettiesisko darbību un zaudējumiem. (Civillikuma komentāri. Saistību tiesības. Sagatavojis autoru kolektīvs prof. K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā, Rīga, 2000.g., 270.lpp).

Ņemot vērā to, ka lietā nav pierādījumu, kas liecinātu, ka Atbildētājs būtu izplatījis nepatiesas ziņas, t.i., no Atbildētāja puses būtu pieļauta rīcība, kuras rezultātā Prasītājam varētu būtu nodarīts morālais kaitējums, atzīstams, ka arī prasījums daļā par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu nav pamatots un ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.pantu, 44.pantu, 193.pantu un 201.pantu,

nolēma:

Noraidīt /pers. A/, personas kods /personas kods/, prasību pret SIA "SM Fashion", reģistrācijas Nr. 40103247069, daļā par pienākuma uzlikšanu Atbildētājam 20 dienu laika no sprieduma stāšanās spēkā dienas atsaukt Prasītāja godu un cieņu aizskarošo ziņu – /pers. A/ ir veicis zādzību atbildētājas veikalā, atsaukt un apmainīt dokumentus, kuros šī ziņa ietverta, pret tādiem, kuros šī ziņa – /pers. A/ ir veicis zādzību Atbildētāja veikalā – nav, un morālā kaitējuma kompensācijas 500 EUR apmērā piedziņu.

Papildspriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā no papildsprieduma saņemšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese Z. Studente